Verslag van de OPeRA netwerkbijeenkomst op 16 maart 2021: LOB good practices

Mariette Huizinga (voorzitter van de Werkgroep Studiekeuzebegeleiding en opleidingsdirecteur Bachelor Pedagogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Amsterdam) nam de 50 deelnemers mee in de adviezen van de OPeRA-werkgroep 'studiekeuzebegeleiding' die eind 2018 gestart is, en de opbrengsten van de werkgroep in de praktijk. Studiekeuze heeft een grote relatie met welzijn, studiesucces en baantevredenheid. In 2019-2020 stopte zo'n 32% van de eerstejaars studenten binnen een jaar met hun opleiding; bij de helft hiervan kwam dit door een verkeerde studiekeuze. De *bottom-line* van een goed onderbouwde studiekeuze is het vinden van de meest **optimale match** tussen de **attitude** en **studie- en keuzevaardigheden** van de vo-leerling en de attitude en vaardigheden die de vervolgopleiding vereist.

Model voor studieloopbaan-begeleiding
De kern van het advies is daarom om leerlingen beter inzicht te geven in hun eigen capaciteiten en het beroepsbeeld dat daarbij past, bijvoorbeeld door persoonlijke ontwikkeling te integreren in het curriculum. Het is daarbij belangrijk om studiekeuzebegeleiding af te stemmen op de basisbehoeften van de leerling. Hiervoor maken we gebruik van onderdelen van de zelfdeterminatietheorie (ZDT): autonomie, competentie en verbondenheid. De OPeRA-werkgroep identificeerde drie inhoudelijke elementen voor goede studiekeuzebegeleiding: leerlingbegeleiding, keuzevaardigheid en studievaardigheid. Afgezet tegen de kaders van de ZDT levert dit het volgende model op, dat door scholen en instellingen kan worden gebruikt om hun eigen LOB vorm te geven:

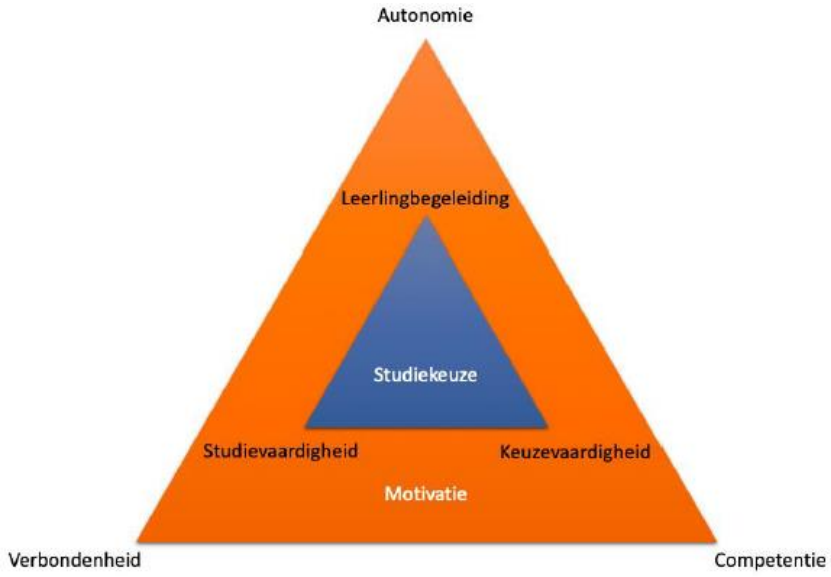

Lees meer over dit model in het advies van de werkgroep studiekeuzebegeleiding

LOB op het St. Nicolaaslyceum
Hester van Driel-Blok (decaan op het St. Nicolaaslyceum in Amsterdam) vertelde over LOB op haar school aan de hand van drie onderwerpen waar ze tegenaan lopen:

1. Vindbaarheid: het lukt de leerling niet om de juiste informatie te vinden.
2. Bereikbaarheid: de leerling heeft geen vervoer en kan daardoor niet gaan kijken bij bijvoorbeeld de universiteit van Groningen.
3. Bewustwording: het is niet altijd duidelijk wat LOB is, van wie LOB is en welke vragen de leerling moet beantwoorden.

Hoe lossen ze dit op op het St. Nicolaaslyceum?

Hester vergroot de **vindbaarheid** door een maandelijkse nieuwsbrief naar de leerlingen én de ouders te sturen, waarin ze alle informatie die bij haar binnenkomt bundelt. Daarnaast digitaliseert ze materialen (bijvoorbeeld flyers), zodat leerlingen er thuis ook bij kunnen. Tot slot heeft zij voor zichzelf een decanenhandboek aangelegd, waarin zij haar kennis en draaiboeken heeft verzameld.

Door corona is de **bereikbaarheid** enorm vergroot, doordat er online voorlichtingen en materialen ontwikkeld zijn. Maar tijdens een online voorlichting kunnen leerlingen toch minder écht ervaren, daarom haalt Hester opleidingen en beroepen naar school voor voorlichtingen, workshops en stages! Ze nodigt hier graag studenten voor uit, bij voorkeur oud-leerlingen van haar school.
Voor leerlingen die niemand in hun netwerk hebben die ze iets kan vertellen over de studierichting die leerlingen in gedachten hebben, heeft Hester een beroependatabase gebouwd: daarin staan mensen die het leuk vinden om deze leerlingen te helpen, gesorteerd op hun opleiding en beroep. Tot slot probeert Hester als decaan zoveel mogelijk bereikbaar te zijn voor de leerlingen, en met een open blik naar dingen te kijken.

De **bewustwording** kan je vergroten door LOB breder te trekken dan alleen open dagen en er aandacht aan te besteden in elk schoolvak: kijk een film, ga op excursie, etc. Tot slot hebben leerlingen vaak het gevoel dat ze kiezen voor de rest van hun leven. Probeer leerlingen vooral duidelijk te maken dat dit niet zo is, en dat ze nog vele verschillende carrièremogelijkheden hebben na het afronden van een studie.

Breakoutrooms
Vervolgens hebben de deelnemers hun eigen good practices op het gebied van LOB uitgewisseld in breakoutrooms. De opbrengsten daarvan zijn hier te vinden.

Promotieonderzoek naar studiekeuze en LOB
Tot slot vertelde Nicky de Vries (junior docent en promovendus Onderwijswetenschappen aan de Vrije Universiteit Amsterdam) over haar promotieonderzoek waarin zij gaat kijken naar de psychologische factoren die een rol spelen bij de studiekeuze. Het is al bekend dat persoonlijkheid, motivatie, interesse en de overlap met kenmerken van de studie een rol spelen bij de studiekeuze, maar de literatuur hierover is versnipperd en er is nog geen theorie die deze aspecten samenbrengt. In het eerste deel van Nicky's promotieonderzoek gaat zij de theorie onderzoeken en samenbrengen. Daarnaast gaat zij bekijken in hoeverre de loopbaanoriëntatie en -begeleiding al is afgestemd op de bovengenoemde psychologische factoren.

Daarvoor gaat zij bij vo-scholen en ho-instellingen binnen het OPeRA-netwerk op zoek naar *good practices* van LOB. Enerzijds wil Nicky achterhalen wat de werkende mechanismen zijn bij LOB en studiekeuzebegeleiding om het LOB-aanbod binnen OPeRA te verduurzamen. Anderzijds wil zij onderzoeken welke aandacht er al is voor individuele verschillen in persoonlijkheid, motivatie, interesse en overlap met kenmerken van de studie. Heb je interesse om mee te werken aan dit onderzoek? Stuur Nicky de Vries dan een mailtje.